

TÁJÉKOZTATÓ

Kötetünk az 1976-ban útjára indított Krúdy Gyula Művei sorozat tizennegyedik tagja; az ötödik elbeszélés-gyűjtemény. Nyolcvankét írást tartalmaz: az 1926. január 1. és 1930. december 31. között publikált novellák javát. Egy elbeszélés kivételével megismételjük az előző életműkiadás ugyanezen időszakot felölelő, a Magvető Könyvkiadónál megjelent válogatását, az *Utolsó szívar az Arabs Szürkénél* című gyűjtemény első kötetét, és hozzáfűzünk tizenkilenc novellát, amely könyvben eddig még nem jelent meg, vagy csak régi, gyakorlatilag beszerezhetetlen kötetekben. Ezzel teljesítjük a jelen életműkiadás elindításakor tett ígéretünket, hogy az író érett korszakából minden újra megjelentethető elbeszélést közre adunk.

A *vörös postakocsi* sikerét követően, az 1910-es évek második felében és az 1920-as évek elején Krúdy munkásságában az elbeszélés kicsit háttérbe szorul, és különösen 1918 és 1923 között a regény válik reprezentatív műfajává. 1913 és 1926 között huszonöt regényt írt, és csak a húszas évek második felében egyenlítődik ki az arány a regények és az elbeszélések között. Az 1926–1930-as esztendőekben, a *Király-regények* trilógiájának írása idején mind sűrűbben jelennek meg újra elbeszélései is, de már korántsem olyan gyakorisággal, mint az 1900-as és 1910-es években; 1926 őszétől mind jobban elhatalmasodik rajta a betegség, ritkulnak publikációi. Ami viszont megjelenik, az jobbára érett, kiforrott alkotás – ezért ez írásoknak a zömét válogatásunkba is felvettük.

Két motívum válik uralkodóvá Krúdy Gyula e korszakban írt elbeszéléseiben. Az egyik a búcsúzásé: a beteg ember a világból kiábrándultán és a maga sorsán elmerengve nosztalgikusan emlékezik az ifjúság, a nagy szerelmi kalandok idejére, és mind többre becsüli a fehér asztal nyújtotta örömöket. A másik motívum az egész életművet végigkísérő ostinato: a kismenesség és a magyar középosztály pusztulására figyelmeztető, makacsul kitartott hang, amely most felerősödik, és ha lehet, még vészjóslóbban szól, mint korábban. Egyes elbeszélésekben, például az Ulrik falusi uraság gyomorbetegségéről és annak gyógy módjairól szóló ciklusban vagy az *Utolsó szívar az Arabs Szürkénél* és *A hírlapíró és a halál* című remekművű párnovellákban e két téma, e két motívum egymást erősítve szólal meg. – A vezérmotívumokat kifejező, variáló és továbbfejlesztő írásokat szinte kivétel nélkül

felvettük gyűjteményünkbe, olykor még az olyanokat is, amelyek művészi kidolgozása talán halványabban sikerült.

Az elbeszélések gyűjteményünkben az első megjelenés kronologikus sorrendjében követik egymást. Kivételt csak az előző bekezdésben említett ciklusnál, illetve párnovelláknál tettünk; itt az írások összetartozása indokolta, hogy e novellák egymás után, illetve egymás mellett jelenjenek meg. Valamennyi írás végén közöljük az első megjelenés évszámát, és a szöveget – akárcsak a sorozat előző kötetiben – egységesített, mai helyesírás szerint adtuk nyomdába; csak egyes „krúdys” jellegzetességeknél (például az idegen szavak magyaros átírása) tettünk kivételt, az eredeti stílus megőrzése érdekében.

B. A.